

การจัดทำคู่มือ SEA

เชิงประยุกต์

สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ดร.ชญาทัต เนียมแสง

ที่มาและความสำคัญ

- ประเทศไทยมีการนำ SEA มาประยุกต์ใช้เป็นระยะเวลาประมาณ 20 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2546
- มีการพิจารณากระบวนการ SEA มาใช้สนับสนุนการจัดทำแผนการพัฒนาของประเทศอย่างต่อเนื่องตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 จนถึงแผนฯ ฉบับที่ 12
- มีการผลักดัน SEA ให้มีผลบังคับใช้ทางกฎหมายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติด้วย SEA guideline
- สศช. ได้เผยแพร่ SEA guideline ในปี พ.ศ. 2563 และยังมีการปรับปรุงในปี พ.ศ. 2564 โดยมีหน่วยงานจัดทำแผนหลายหน่วยงาน ในหลายสาขาและพื้นที่ ได้นำไปใช้ในการศึกษา SEA
- SEA guideline เป็นประโยชน์ในการแนะนำสร้างความรู้ความเข้าใจด้าน SEA ที่ถูกต้อง เป็นเอกสารอ้างอิงที่ใช้เป็นกรอบงานและขั้นตอนของการศึกษาที่ถูกต้อง และเป็นมาตรฐานกลางร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงผู้สนใจทั่วไป

- แนวทาง SEA ที่เผยแพร่เป็นแนวทางทั่วไป (General guideline) ต้องนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับแผนการพัฒนารายสาขา และเชิงพื้นที่ที่มีบริบท ลักษณะแวดล้อม ที่แตกต่างกัน ทำให้ขาดข้อแนะนำในการประยุกต์ใช้ในแผนการพัฒนาเฉพาะของรายสาขาและเชิงพื้นที่
- การจัดทำคู่มือการประยุกต์ใช้ SEA จะช่วยสนับสนุนผู้ใช้นำไปเป็นคู่มือในการศึกษา SEA ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ โดยนำกรอบงานและขั้นตอนการศึกษา SEA จาก SEA guideline มาใช้และเพิ่มเติมรายละเอียดให้เหมาะสม
- ในปี พ.ศ. 2563-2565 สศช. ได้ใช้การศึกษา SEA ในพื้นที่นำร่องพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว เป็นการถอดบทเรียนและความรู้ที่จะช่วยให้การพัฒนาจัดทำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์ เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์จริง ผ่านการศึกษาทุกขั้นตอนปฏิบัติตามแนวทาง SEA ทั่วไปและประเมินว่าต้องปรับปรุงสาระสำคัญและเนื้อหาของคู่มือ SEA เชิงประยุกต์อะไร และอย่างไร เพื่อให้เหมาะสมในทางปฏิบัติ

สาระสำคัญของคู่มือ

บทนำ

บทที่ 1

บทที่ 2

ขั้นตอนการใช้ SEA
สำหรับการพัฒนาเขต
เศรษฐกิจพิเศษ

บทที่ 3

บทสรุป

วัตถุประสงค์ของคู่มือ

1

เพื่อประยุกต์ใช้ SEA ในการสนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2

เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ขั้นตอนและเทคนิควิธีการในการใช้ SEA เพื่อบูรณาการผลลัพธ์กับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย

เป้าหมายผู้ใช้

เป้าหมายกลุ่มผู้ใช้คู่มือ ประกอบด้วย หน่วยงานเจ้าของแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ หน่วยงานสนับสนุนการพัฒนาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชนที่สนใจและมีส่วนได้เสียกับการพัฒนา อีกทั้งผู้มีอำนาจตัดสินใจและผู้มีส่วนได้เสียระดับต่างๆ ในการจัดทำและตัดสินใจของแผนพัฒนา ตลอดจนนักวิชาการ ที่ปรึกษาทางวิชาการและการจัดทำแผนพัฒนา

ขอบเขตการใช้คู่มือ

คู่มือ SEA เชิงประยุกต์ มีขอบเขตการนำไปใช้สำหรับการศึกษา SEA ที่มุ่งนำผลลัพธ์จากกระบวนการ SEA ไปใช้สนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ และพื้นที่พิเศษอื่น ๆ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2564

ทั้งนี้อาจนำคู่มือนี้ไปประยุกต์กับแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ลักษณะอื่นนอกเหนือจากขอบเขตการใช้หลักได้ แต่ควรนำไปใช้กับแผนฯ ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจเช่นกัน โดยผู้ใช้ต้องคำนึงถึงข้อจำกัดของขอบเขตการนำไปใช้ของคู่มือนี้ เนื่องจากการจัดทำคู่มือนี้มีเนื้อหาที่ได้จากการถอดบทเรียนการศึกษา SEA ของพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษเท่านั้น

คำแนะนำการใช้คู่มือ

1

ผู้ใช้ควรศึกษาแนวทาง SEA (สศช., 2564ก) ประกอบการใช้คู่มือ เพื่อมีความเข้าใจพื้นฐานเรื่อง SEA และกระบวนการ SEA โดยทั่วไป และอ้างอิงหลักการและแนวทางดังกล่าว

2

ผู้ใช้ควรทำความเข้าใจและศึกษาขั้นตอนการใช้ SEA ตามลำดับของกระบวนการจัดทำแผนการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และกระบวนการ SEA ไปพร้อมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการใช้คู่มือ

3

ผู้ใช้ควรนำคู่มือไปใช้ในขอบเขตแผนพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหรือไปประยุกต์ใช้กับแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ลักษณะอื่นที่มีเป้าหมายเชิงเศรษฐกิจเท่านั้น และไม่ควรจะนำไปประยุกต์กับแผนการพัฒนารายสาขา หรือแผนพัฒนาเชิงสังคมและสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและ SEA เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

UNCTAD (2019) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาให้พื้นที่เขตเศรษฐกิจเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยให้มีองค์ประกอบ 3 ด้าน

1

มีกลยุทธ์ที่เน้นการดึงดูดการลงทุนในกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

2

ให้ความสำคัญสูงสุดมาตรฐานการบริหารจัดการที่ดีด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล (Environmental, Social and Governance standards)

3

ส่งเสริมให้เกิดการเติบโตที่สมบูรณ์และกว้างขวาง โดยผ่านความเชื่อมโยง (Linkages) และให้ผลประโยชน์ออกไปพื้นที่อื่น ๆ ด้วย (Spillovers)

SEA เพื่อการสนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เพื่อประยุกต์ใช้ SEA ในการสนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในทางทฤษฎี แนวทาง SEA (สศช.,2564ก) อธิบายรูปแบบการนำผลลัพธ์ของ SEAไปใช้สนับสนุนการจัดแผนพัฒนาความเชื่อมโยงระหว่าง SEA กับการวางแผนพัฒนา 4 รูปแบบ

SEA เชื่อมโยงกับการวางแผนแบบมีความสัมพันธ์
ครั้งเดียว (One opportunity model)

SEA เชื่อมโยงกับการวางแผนแบบ
คู่ขนานกัน (Parallel model)

SEA เชื่อมโยงกับการวางแผนแบบ
บูรณาการ (Integrated model)

SEA เชื่อมโยงกับการวางแผนเมื่อมีความจำเป็น
ต่อการตัดสินใจ (Decision-centered model)

SEA เพื่อการสนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

พบว่าในกรณีที่เป็นการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษใหม่ รูปแบบ SEA ที่เหมาะสมและแนะนำสำหรับการจัดทำใหม่มีอยู่ 2 รูปแบบ

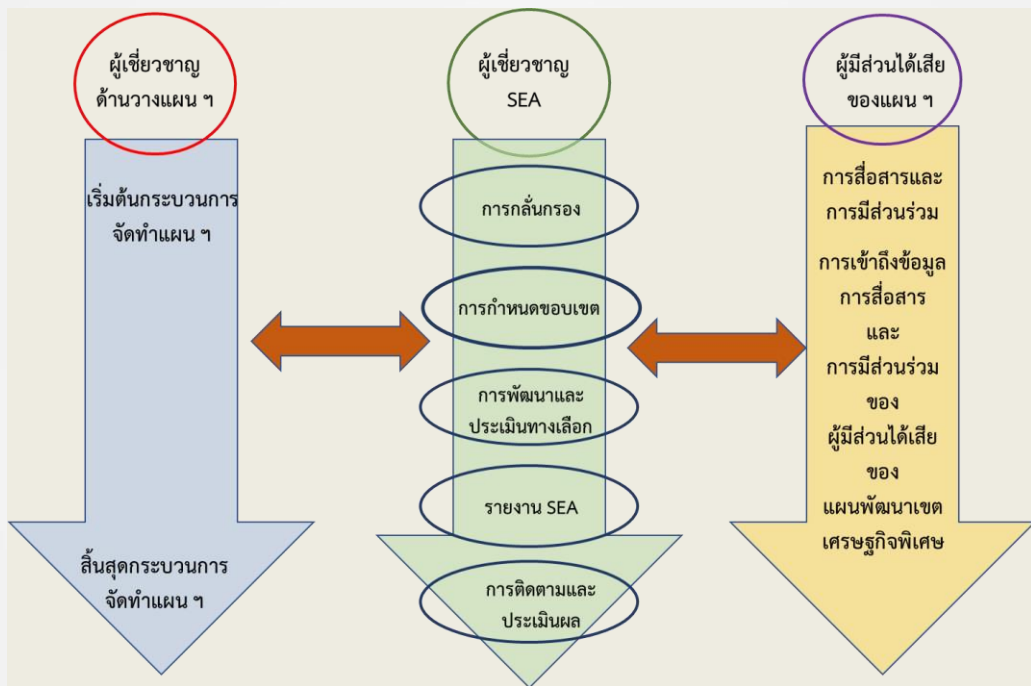
01

รูปแบบ SEA ที่
เชื่อมโยงกับการ
วางแผนการ
พัฒนาเขต
เศรษฐกิจพิเศษ
แบบคู่ขนาน

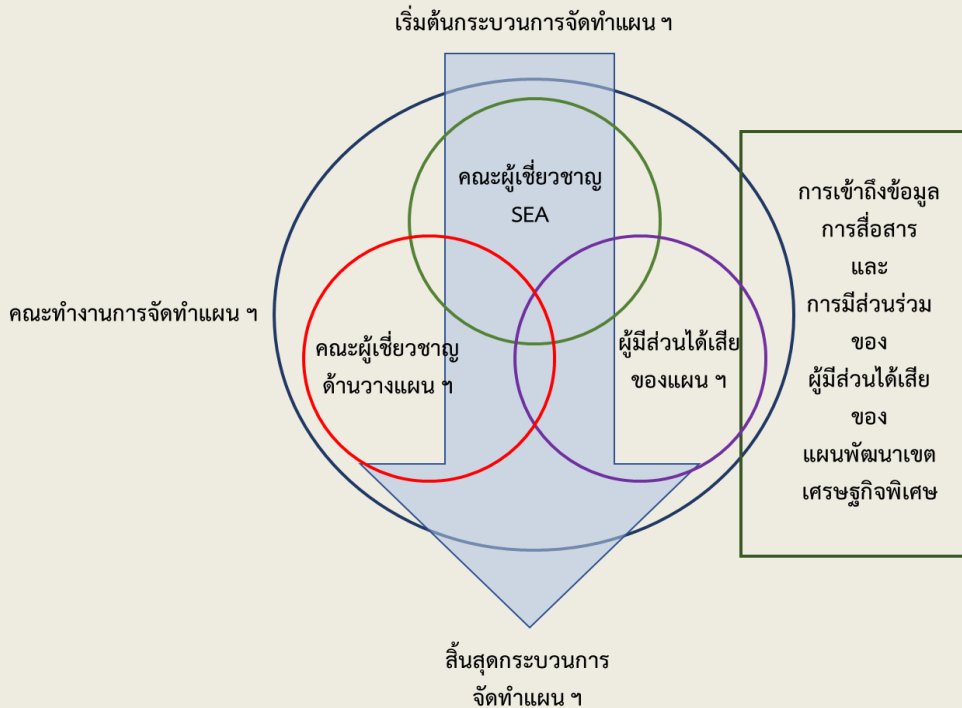
02

รูปแบบ SEA ที่
เชื่อมโยงกับการ
วางแผนการ
พัฒนาเขต
เศรษฐกิจพิเศษ
แบบบูรณาการ

ขั้นตอน SEA ที่เชื่อมโยงกับการวางแผน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษแบบคู่ขนาน

ขั้นตอน SEA ที่เชื่อมโยงกับการวางแผน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษแบบบูรณาการ

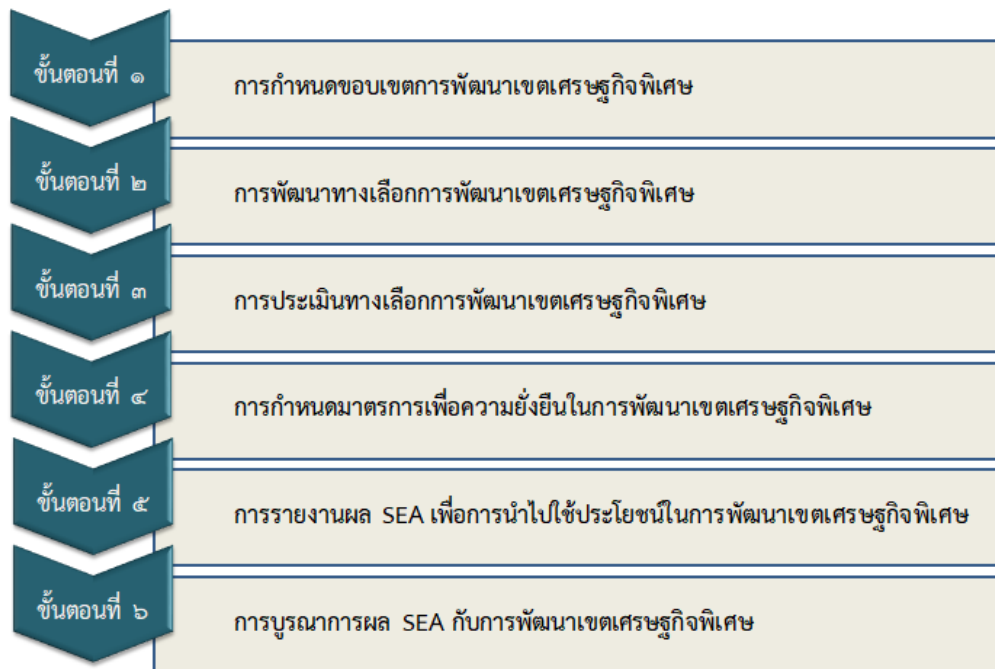

ขั้นตอนการใช้ SEA

สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ขั้นตอนการใช้ SEA

สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ขั้นตอนการใช้ SEA

สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ขั้นตอนที่ 1 : การกำหนดขอบเขตการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
การวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบาย แผนและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

1

การทบทวนและวิเคราะห์แผนและยุทธศาสตร์ เป็นการทำความเข้าใจลักษณะองค์ประกอบ และเนื้อหาสำคัญของแผนในระดับต่าง ๆ ทุกระดับที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องในระดับที่สูงกว่า หรือแผนในระดับเดียวกันที่ต้องพิจารณาควบคู่ไปด้วย

2

การทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแผน เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจทั้งในเชิงพื้นที่ และระยะเวลาของแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับระยะเวลาของแผนที่จะจัดทำ ตลอดจนทบทวนประเด็นปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ผ่านมา

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องและความเชื่อมโยงของนโยบายการพัฒนา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วกับแผนทุกระดับ

ตัวอย่างการวิเคราะห์ระดับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ 20 ปี

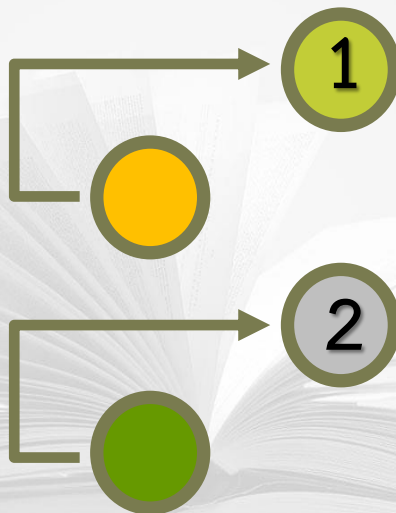
วัตถุประสงค์ของ เขตเศรษฐกิจพิเศษ แผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	วัตถุประสงค์ที่ ๑ สร้างฐาน การผลิตเพื่อเชื่อมโยงกับอาเซียน และพัฒนาเมืองชายแดน	วัตถุประสงค์ที่ ๒ ดึงดูด FDI (Foreign Direct Investment) เพิ่ม ขีดความสามารถของประเทศและ กระจายความเจริญสู่ภูมิภาค
แนวทางที่ ๑: ส่งเสริมและอำนวยความสะดวก ในการลงทุน	๒	๓
แนวทางที่ ๒: ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนตาม ศักยภาพ	๓	๒
แนวทางที่ ๓: ใช้ประโยชน์และพัฒนาศา โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	๑	๑
...		
...		

หมายเหตุ: ระดับความสอดคล้อง

-๓	-๒	-๑	๐	๑	๒	๓
ไม่สอดคล้อง อย่างยิ่ง	ไม่สอดคล้อง ปานกลาง	ไม่สอดคล้อง เล็กน้อย	ไม่เกี่ยวข้อง	สอดคล้อง เล็กน้อย	สอดคล้อง ปานกลาง	สอดคล้อง อย่างยิ่ง

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการ SEA ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการระบุผู้มีส่วนได้เสียให้ชัดเจนในมิติของการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและมิติของผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและจะมีส่วนสำคัญของการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในกระบวนการมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนของ SEA ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลัก

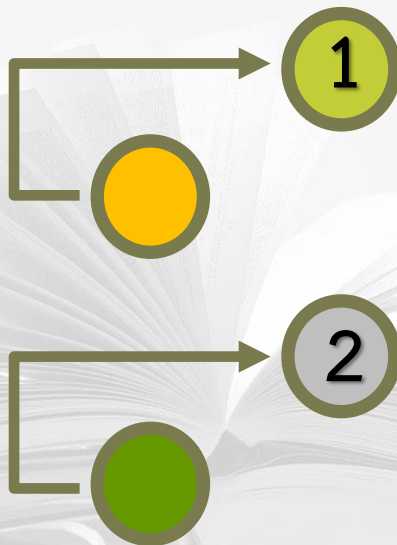
การระบุผู้มีส่วนได้เสีย

การวิเคราะห์บทบาทและความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสีย

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

การระบุผู้มีส่วนได้เสียการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ

การระบุผู้มีส่วนได้เสียของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นการพิจารณาว่ามีปัจเจกบุคคล กลุ่มบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันใด ที่ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างไร การระบุผู้มีส่วนได้เสียในขั้นตอนนี้สามารถพิจารณาความเกี่ยวข้องใน 2 มิติ

มิติเชิงอำนาจหรืออิทธิพลที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

มิติของผลประโยชน์ที่อาจจะได้รับหรืออาจจะเสียจากการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

ผลการระบุผู้มีส่วนได้เสียของการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

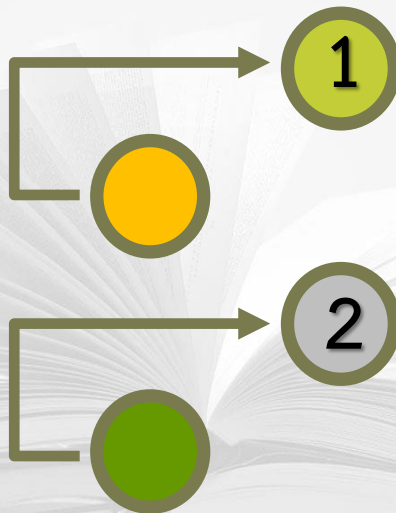
ลำดับที่	กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย
1	หน่วยงานภาครัฐ
	1.1 หน่วยงานระดับนโยบายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
	1.1.1 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
	1.1.1.1 กองยุทธศาสตร์การพัฒนพื้นที่ (กพท.)
	1.1.1.2 กองยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กทว.)
	1.1.2 สำนักงบประมาณ
	1.2 ...
2	หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ
	2.1 ...
	2.1.1 ...
3	หน่วยงานเอกชน
	3.1 ...
	3.1.1 ...

ลำดับที่	กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย
4	ภาคประชาสังคม
	4.1 ...
	4.1.1 ...
5	ภาคประชาชน
	5.1 ...
	5.1.1 ...
6	สื่อมวลชน
	6.1 ...
	6.1.1 ...
7	สถาบันการศึกษา
	7.1 ...
	7.1.1 ...
8	สถาบันทางศาสนา
	8.1 ...
	8.1.1 ...

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

การวิเคราะห์บทบาทและความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสีย

การวิเคราะห์บทบาทและความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสียของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ สามารถดำเนินการโดยการวิเคราะห์ว่าผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มหรือแต่ละรายบุคคลมีความเกี่ยวข้องกันอย่างไรในการขับเคลื่อนหรือไม่มีการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ใน 2 มิติ

มิติผลประโยชน์ (Interest)

มิติบทบาทที่มีอิทธิพลหรือส่งผลต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผน (Influence)

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

การวิเคราะห์บทบาทและความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสีย

ลำดับที่	กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย	บทบาทความเกี่ยวข้องในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	
		มิติอิทธิพลต่อความสำเร็จ	มิติผลประโยชน์ในการพัฒนา
1	หน่วยงานภาครัฐ	หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการกำหนดทิศทาง กำกับดูแลและติดตามการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งในด้านโยบายงบประมาณ การปฏิบัติการทั้งโดยตรงและที่มีส่วนสนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	-
	1.1 หน่วยงานภาครัฐระดับนโยบายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการกำหนดทิศทาง กำกับดูแลและติดตามการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	-
	1.1.1 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการกำหนดทิศทาง กำกับดูแลและติดตามการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในด้านนโยบายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	-
	1.1.2 สำนักงานงบประมาณ	หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการกำหนดทิศทาง กำกับดูแลและติดตามการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในด้าน งบประมาณที่สนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	-

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

บทบาทความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสียของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ผู้มีส่วนได้เสียของการพัฒนา เขตเศรษฐกิจพิเศษ	คำนิยามผู้มีส่วนได้เสีย
ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง (Primary stakeholder)	บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์ คือ ได้รับผลกระทบทางบวก หรือเสียประโยชน์ คือ ได้รับผลกระทบทางลบ โดยตรงจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของการพัฒนา เช่น ประชาชนในพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประชาชนที่มีภูมิสำเนาและประชาชนที่ใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นต้น
ผู้มีส่วนได้เสียรอง (Secondary stakeholder)	บุคคลหรือกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ สถาบัน องค์กร ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยอาจมีความเกี่ยวข้องในลักษณะเป็นผู้ลงทุนในพื้นที่เป้าหมาย ในลักษณะเป็นหน่วยงานผู้มีหน้าที่ขับเคลื่อนในเชิงปฏิบัติหรือมีความเกี่ยวข้องโดยเป็นหน่วยงาน สถาบันที่มีได้มีหน้าที่โดยตรง แต่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชนที่ไม่แสวงหาผลประโยชน์ เป็นต้น
ผู้มีส่วนได้เสียหลัก (Key stakeholder)	ผู้มีส่วนได้เสียของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีความสำคัญหรือมีบทบาทอำนาจที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การวางเป้าหมายการพัฒนา

เป้าหมายการพัฒนา คือ ภาพที่คาดหวังให้เกิดขึ้นในอนาคตโดยมีพื้นฐานอยู่บนความเป็นจริงในปัจจุบัน (สศช., 2564)

- เป้าหมายการพัฒนาของแผนพัฒนาที่ครอบคลุมเหนือการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- เป้าหมายการพัฒนาของประเทศไทยในระยะยาว
- เป้าหมายข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศ
- ความคาดหวังและความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- ศักยภาพ ความพร้อมและข้อจำกัดของพื้นที่เป้าหมายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เป้าหมายการพัฒนาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

“เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น บนฐานทรัพยากรอย่างมั่นคงและยั่งยืน”

การวิเคราะห์เพื่อระบุประเด็นการพัฒนา และวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน

ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์และกำหนดประเด็นการพัฒนาของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

1. เป้าหมายการพัฒนาของการ
พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

2. ผลการวิเคราะห์ความคาดหวัง
และความต้องการของผู้มีส่วนได้
เสีย

3. ผลการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่เป้าหมาย
ของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

4. ผลการวิเคราะห์
ปัญหาและสาเหตุใน
พื้นที่เป้าหมายของการ
พัฒนาเขตเศรษฐกิจ
พิเศษ

5. ผลการวิเคราะห์ช่องว่าง
การพัฒนาในพื้นที่เป้าหมาย
ของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ
พิเศษ

6. ผลการวิเคราะห์
ความสอดคล้องของ
นโยบาย แผนและ
ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

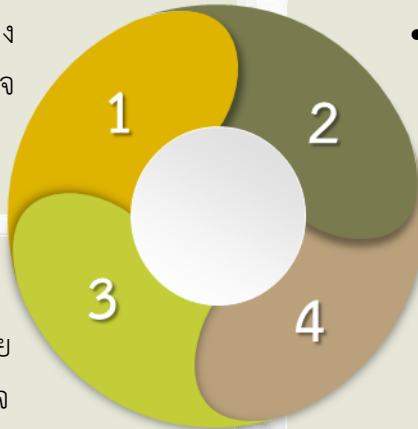
7. ผลการวิเคราะห์
แนวโน้มสิ่งแวดล้อม
ของพื้นที่เป้าหมาย
ของการพัฒนาเขต
เศรษฐกิจพิเศษ

การวิเคราะห์และกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

การวิเคราะห์และกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
ต้องวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลเหล่านี้ร่วมกัน

- เป้าหมายการพัฒนาของ
การพัฒนาเขตเศรษฐกิจ
พิเศษ

- ผลการวิเคราะห์ปัญหา
และสาเหตุในพื้นที่เป้าหมาย
ของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ
พิเศษ

- ผลการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่
เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ
พิเศษ

- ผลการวิเคราะห์แนวโน้มสิ่งแวดล้อม
ของพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเขต
เศรษฐกิจพิเศษ

การกำหนดตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นสิ่งที่ใช้เพื่อบ่งชี้สภาพหรือสภาวะของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในเชิงพื้นที่ ที่ใช้วัดหรือบ่งชี้สภาพปกติและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากประเด็นการพัฒนาที่ได้กำหนดขึ้น ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ และเป็นตัวชี้วัดโดยตรง (Direct) หรือโดยอ้อม (Proxy) หรือตัวแทนตัวชี้วัด (Proxy indicator) ได้ การคัดเลือกตัวชี้วัด มีข้อควรพิจารณา

- สอดคล้องกับประเด็นการพัฒนา และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
- เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และความพร้อมของข้อมูล

- สามารถติดตามตรวจสอบได้อย่างต่อเนื่อง ในระยะยาว
- ไม่ซับซ้อน แต่สามารถสะท้อนการเปลี่ยนแปลงได้อย่างแม่นยำ

การกำหนดตัวชี้วัด

ตัวอย่างการกำหนดตัวชี้วัดประเด็นการพัฒนาของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ประเด็นการพัฒนา : การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงบนฐานทรัพยากร”

วัตถุประสงค์การพัฒนาที่ยั่งยืน

1. เพื่อยกระดับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อส่งเสริมการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อส่งเสริมและผลักดันการทำการเกษตรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมายและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

ตัวชี้วัด	ขอบเขตและวิธีการวัด
1.1 ร้อยละมูลค่าการค้าชายแดนต่อปี	- รวบรวมข้อมูลด้านการค้าชายแดนของจังหวัดสระแก้วจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยนำข้อมูลเทียบกับฐานข้อมูลของมูลค่าการค้าชายแดนในปีก่อนหน้า - ขอบเขตการประเมินเชิงพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วและพื้นที่เกี่ยวข้อง - ขอบเขตเชิงเวลาตามรอบของแผนการพัฒนาจังหวัดสระแก้ว
1.2 เงินลงทุนรวมในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจกรรมเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ	...
1.3 ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว	...
1.4 รายได้แรงงานตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงาน	...

การจัดลำดับความสำคัญตัวชี้วัด

ตัวอย่างการจัดลำดับความสำคัญตัวชี้วัดด้วยเทคนิค AHP

ตัวชี้วัด	ระดับความสำคัญ																ตัวชี้วัด	
	๙	๘	๗	๖	๕	๔	๓	๒	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘		๙
๑. ร้อยละมูลค่าการค้าชายแดนต่อปี					✓													๒. เงินลงทุนรวมในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ
			✓															๓. ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว
							✓											๔. รายได้แรงงานตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงาน
๒. เงินลงทุนรวมในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจการเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ									✓									๓. ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว
						✓												๔. รายได้แรงงานตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงาน
๓. ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว												✓						๔. รายได้แรงงานตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงาน

๑	๓	๕	๗	๙
ความสำคัญเท่ากัน	ความสำคัญมากกว่าระดับน้อย	ความสำคัญมากกว่าระดับปานกลาง	ความสำคัญมากกว่าระดับมาก	ความสำคัญมากกว่าระดับมากที่สุด
๒ ๔ ๖ ๘ คือค่าระดับความสำคัญในกรณีที่ความสูงไม่สามารถให้ค่าระดับความสำคัญที่ชัดเจนได้				

ตัวชี้วัด	๑	๒	๓	๔	Cal.๑	Cal.๒	Weight
๑	๑.๐๐	๕.๐๐	๗.๐๐	๑.๐๐	๑๐.๕๐๐	๒.๑๗	๐.๕๑๑
๒	๐.๒๐	๑.๐๐	๑.๐๐	๕.๐๐	๐.๔๐๐	๐.๕๕๕	๐.๒๒๒
๓	๐.๑๔	๑.๐๐	๑.๐๐	๐.๒๓	๐.๐๕๕	๐.๔๕๗	๐.๑๑๑
๔	๐.๒๓	๐.๒๕	๑.๐๐	๑.๐๐	๐.๒๕๕	๐.๗๒๕	๐.๑๖๖
					๔.๒๔	๔.๐๐	๑.๐๐

การจัดลำดับความสำคัญตัวชี้วัด

ตัวอย่างการระดับความสำคัญของตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด	ระดับความสำคัญ
1.1 ร้อยละมูลค่าการค้าชายแดนต่อปี	0.51
1.2 เงินลงทุนรวมในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจกรรมเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ	0.22
1.3 ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว	0.11
1.4 รายได้แรงงานตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงาน	0.16

การประเมินข้อมูลฐาน

การประเมินข้อมูลฐานเป็นการจัดเตรียมข้อมูลฐานของพื้นที่เป้าหมายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อทบทวนข้อมูลสิ่งแวดล้อมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย

1) การวิเคราะห์ข้อมูล ฐาน

1.1) การวิเคราะห์ ศักยภาพพื้นที่

1.2) การวิเคราะห์และ กำหนดกรอบแนวคิด เชิงปัญหาของพื้นที่

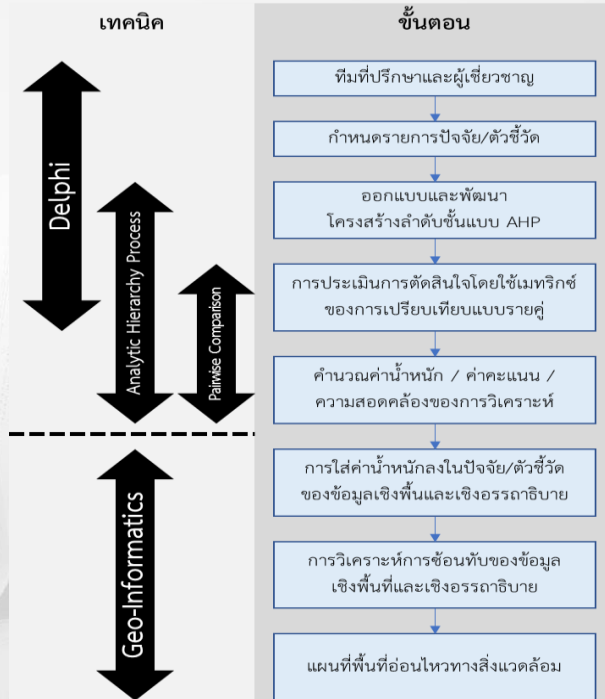

การประเมินข้อมูลฐาน

การประเมินข้อมูลฐาน

การวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยใช้ SEA เป็นเครื่องมือ จำเป็นต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจน เพื่อป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมในทุกมิติในขั้นต้น คือการทำความเข้าใจสภาพพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และจำเป็นต้องทำการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ (Spatial analysis) ให้ทราบถึงศักยภาพของพื้นที่เป้าหมายว่ามีความเหมาะสมต่อการพัฒนาในรูปแบบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือไม่ และ/หรือควรมีการพัฒนาในรูปแบบใดหรือทิศทางใดในอนาคต โดยการวิเคราะห์เชิงพื้นที่นี้ควรนำเทคนิคการซ้อนทับ (Overlay technique) ร่วมกับการวิเคราะห์หลายหลักเกณฑ์ (MCA)

การประเมินข้อมูลฐาน

ตัวอย่างปัจจัยและค่าน้ำหนักความสำคัญในการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ ของเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ลำดับที่	ปัจจัยในการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่	ค่าน้ำหนัก
1	ความหลากหลายทางชีวภาพ	0.20
2	รายได้ประชากร	0.05
3	ลักษณะทางปฐพีวิทยา	0.05
4	ลักษณะทางธรณีวิทยา	0.05
5	ทรัพยากรน้ำ / แหล่งน้ำ	0.10
6	ลักษณะภูมิอากาศ	0.03
7	มลพิษทางอากาศ	0.15
8	รูปแบบการใช้ที่ดิน	0.15
9	พื้นที่อุทกภัย	0.15
10	ระยะห่างจากโบราณสถาน	0.02
11	ระยะห่างจากโรงงาน	0.02
12	ระยะห่างจากถนน	0.03
ผลรวม		1.00

การประเมินข้อมูลฐาน

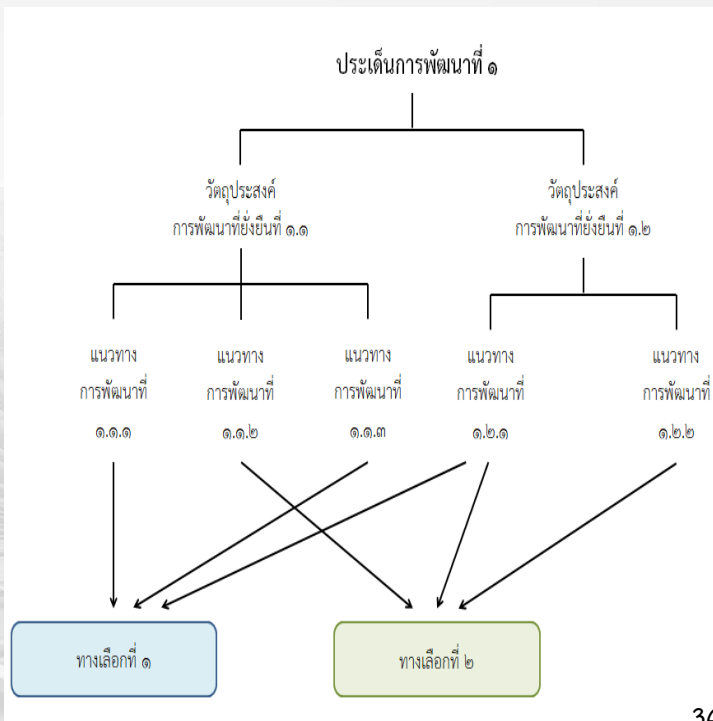
วิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอนการประเมินข้อมูลฐาน ได้แก่ Trend Analysis (การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง) เพื่อเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัด ประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ จากอดีตจนถึงปัจจุบันและ ทราบทิศทางและระดับความรวดเร็วหรือชะลอการ เปลี่ยนแปลงของประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งใน ทางบวกและลบ

ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูลฐานด้านเศรษฐกิจในตัวชี้วัด
ที่ 1 ร้อยละของมูลค่าการค้าชายแดนต่อปี
อัตราการเพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าชายแดนในระยะที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560-2564) เท่ากับร้อยละ 7.4 ต่อปี โดยคาดการณ์ว่าในอนาคต 10 ปี จะช่วยทำให้ให้อัตราการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสินค้านำเข้า - ส่งออกชายแดนจังหวัดสระแก้วเพิ่มมากขึ้นในอัตราเฉลี่ยอย่างน้อยร้อยละ 40 ต่อปี

ขั้นตอนที่ 2 : การพัฒนาทางเลือกในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

- กำหนดแนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในแต่ละด้านให้บรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนาที่ยั่งยืน
- ตรวจสอบความเป็นไปได้และความเหมาะสมกับ ผลการประเมินข้อมูลฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุและผลการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ
- ต้องกำหนดกรอบแนวคิดของทางเลือกแต่ละทางเลือกให้มีความชัดเจนอย่างน้อย 3 ทางเลือก

การประเมินข้อมูลฐาน

ตัวอย่างทางเลือกการพัฒนาของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ทางเลือกการพัฒนาที่ 1

เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนหลักโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและเศรษฐกิจท้องถิ่น เกษตรแปรรูปชายแดน เพื่อสนับสนุนภาคเกษตร และบริการ

“สร้างเศรษฐกิจไปพร้อมกับสังคมที่ดี บนศักยภาพของสิ่งแวดล้อมในพื้นที่”

ทางเลือกการพัฒนาที่ 2

เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศและชายแดนขับเคลื่อนโดยพัฒนาระบบโลจิสติกส์และเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจชีวภาพ-หมุนเวียน-สีเขียว

“เร่งเติบโตเศรษฐกิจมูลค่าสูง ด้วยความใส่ใจสิ่งแวดล้อม เพื่อสังคมที่ดีตามมา”

ทางเลือกการพัฒนาที่ 3

เป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศและชายแดน ขับเคลื่อนโดยการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

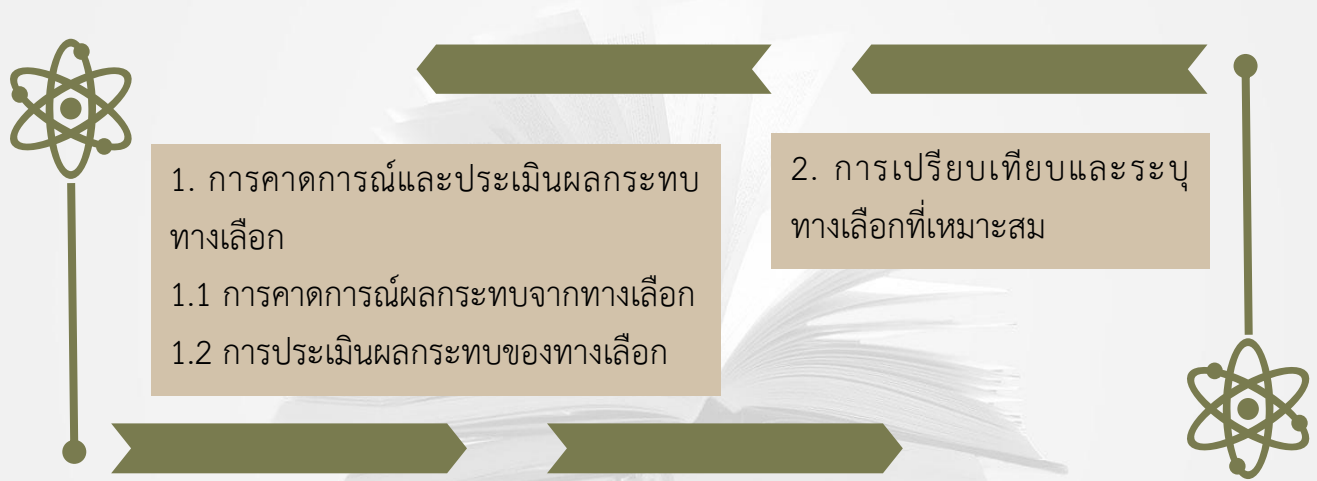
“มุ่งสังคมและคนให้มั่นคง ก่อน นำทางเศรษฐกิจรายได้ที่ต้องรักษาสีเขียวในที่สุด”

ตัวอย่างประเด็นการตรวจสอบทางเลือกการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ลำดับที่	ประเด็นการตรวจสอบทางเลือก	ใช่	ไม่ใช่
1	ในกระบวนการ SEA มีการพัฒนาทางเลือกในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือไม่		
2	การพัฒนาทางเลือกในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษได้นำข้อมูลจากการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA หรือไม่		
3	ทางเลือกการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษได้มีการพิจารณาขอบเขตเชิงภูมิศาสตร์และความสอดคล้องตามลำดับขั้นและวัตถุประสงค์ของแผน หรือแผนงานที่เกี่ยวข้อง หรือไม่ (Realistic)		
4	ทางเลือกการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษได้รับการพัฒนาบนฐานข้อมูลสถานภาพด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริงของพื้นที่ หรือไม่ (Reasonable)		
5	ทางเลือกการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถดำเนินการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติภายในระยะเวลาและทรัพยากร ภายใต้อำนาจหรือแผนงาน หรือไม่ (Implementable)		
6	มีความเป็นไปได้ของทางเลือกในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งในเชิงเทคนิคและเชิงสถาบัน หรือไม่ (Viable)		
7	มีทางเลือกในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจนไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนาที่ยั่งยืนได้		
8	ทางเลือกในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ทั้งในส่วนกรอบแนวคิดของทางเลือกและการอธิบายความของแนวทางการพัฒนา หรือไม่		
9	ทางเลือกการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษได้มีการระบุแนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ชัดเจนพร้อมทั้งการอธิบายข้อมูลในรูปแบบแผนที่		

ขั้นตอนที่ 3 : การประเมินทางเลือกการพัฒนา

- ❖ พิจารณาว่าทางเลือกการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษใดที่มีความเหมาะสมในการดำเนินงาน
- ❖ เปรียบเทียบและคัดเลือกให้ได้ทางเลือกที่เหมาะสม

The diagram illustrates a four-step process for evaluating development alternatives. It features a central flow of four olive-green arrow-shaped boxes connected by lines. The first box on the left contains a stylized atomic symbol. The second box contains the text '1. การคาดการณ์และประเมินผลกระทบทางเลือก' and its sub-points '1.1 การคาดการณ์ผลกระทบจากทางเลือก' and '1.2 การประเมินผลกระทบของทางเลือก'. The third box contains '2. การเปรียบเทียบและระบุทางเลือกที่เหมาะสม'. The fourth box on the right also contains a stylized atomic symbol. The background of the slide shows a stack of books.

1. การคาดการณ์และประเมินผลกระทบทางเลือก

- 1.1 การคาดการณ์ผลกระทบจากทางเลือก
- 1.2 การประเมินผลกระทบของทางเลือก

2. การเปรียบเทียบและระบุทางเลือกที่เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3 : การประเมินทางเลือกการพัฒนา

การคาดการณ์และประเมินผลกระทบทางเลือก

แต่ละแนวทางการพัฒนาของแต่ละทางเลือกสามารถส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบในตัวชี้วัดเดียวกันได้

1 ตัวชี้วัดคือผลการเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบการสะสม (Cumulative Impact) จากทุก ๆ แนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษซึ่งจะเกิดขึ้นทั้งในพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนา

ผลกระทบสะสม (Cumulative impact) เป็นผลกระทบทั้งทางตรงและ ทางอ้อมที่สะสมจากการดำเนินแผน แผนงานและโครงการต่าง ๆ ในพื้นที่เดียวกันหรือในกลุ่มประชากรเดียวกันซึ่งบางครั้งทำให้ผลกระทบรุนแรงเกินกว่าที่คาดการณ์ไว้

1

2

3

4

5

จำเป็นต้องรวบรวมผลการเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบในภาพรวมของทุกแนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในแต่ละทางเลือก

มีส่วนที่ส่งผลการเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบสู่ภายนอกพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือที่เรียกว่าผลกระทบสะสมข้ามแดน (Transboundary Cumulative Impact)

การประเมินผลกระทบของทางเลือก

- ทำการประเมินขนาดของผลกระทบโดยใช้กระบวนการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญ (Expert Judgement)
- สามารถดำเนินการในลักษณะที่แยกกันประเมินของแต่ละผู้เชี่ยวชาญและนำมาประมวลผลในภาพรวมร่วมกันเป็นค่าเฉลี่ยของขนาดผลกระทบ
- การอภิปรายร่วมกันในการสนทนากลุ่มเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับทิศทางและขนาดของผลกระทบ

ขนาด/ระดับผลกระทบ	ความหมาย
- 3	มีผลกระทบทางลบมากต้องค้ประกอบต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ภายใต้ตัวชี้วัด
- 2	มีผลกระทบทางลบปานกลางน้อยต้องค้ประกอบต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ ภายใต้ตัวชี้วัด
- 1	มีผลกระทบทางลบน้อยต้องค้ประกอบต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ภายใต้ตัวชี้วัด
0	ไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษต้องค้ประกอบต่าง ๆ ในพื้นที่เป้าหมายและนอกพื้นที่เป้าหมาย ภายใต้ตัวชี้วัด
+ 1	มีผลกระทบทางบวกน้อยต้องค้ประกอบต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ภายใต้ตัวชี้วัด
+ 2	มีผลกระทบทางบวกปานกลางต้องค้ประกอบต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ ภายใต้ตัวชี้วัด
+ 3	มีผลกระทบทางบวกมากต้องค้ประกอบต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ภายใต้ตัวชี้วัด

การเปรียบเทียบและระบุทางเลือกที่เหมาะสม

- ❖ ทราบขนาดของการเปลี่ยนแปลงหรือขนาดของผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นของแต่ละทางเลือกตามตัวชี้วัดที่กำหนดแล้ว
- ❖ นำมาพิจารณาร่วมกับค่านำหนักหรือค่าระดับความสำคัญของตัวชี้วัด
- ❖ ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้นั้นมีทิศทางของการวัดในการเปลี่ยนแปลงทางบวกหรือทางลบ
- ❖ นำมาประมวลผลการเปรียบเทียบทางเลือกในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อที่จะระบุทางเลือกที่เหมาะสมจากผลคะแนนรวมของแต่ละทางเลือก

ตัวอย่างการประมวลผลการเปรียบเทียบทางเลือกของ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก	สภาพตามปกติ	ทางเลือกที่ 1	ทางเลือกที่ 2	ทางเลือกที่ 3
		ผลกระทบ	ผลกระทบ	ผลกระทบ	ผลกระทบ
1. ร้อยละของมูลค่าการค้าชายแดนต่อปี (+)	0.51	- 2 (-1.02)	+ 1 (0.51)	+ 2 (1.02)	+ 2 (1.02)
2. เงินลงทุนรวมในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและกิจกรรมเป้าหมายที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ (+)	0.22	- 2 (-0.44)	+ 1 (0.22)	+ 2 (0.44)	+ 3 (0.66)
3. ปริมาณผลผลิตของพืชเศรษฐกิจและสมุนไพรในจังหวัดสระแก้ว (+)	0.11	0 (0)	+ 1 (0.11)	+ 2 (0.22)	+ 3 (0.33)
4 รายได้แรงงานตามโอกาสการจ้างงานและตำแหน่งงาน (+)	0.16	- 1 (-0.16)	+ 1 (0.16)	+ 2 (0.32)	+ 2 (0.32)
รวม	1	-1.62	1.00	2.00	2.33

ขั้นตอนที่ 4 : การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน (Measures for sustainability) ของแต่ละทางเลือก เป็นแนวทางหรือวิธีการดำเนินงานเพื่อช่วยให้ประเด็นยุทธศาสตร์บรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อทำให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว โดยมาตรการเพื่อความยั่งยืน มีมาตรการ 3 รูปแบบ

- **มาตรการส่งเสริม (Enhancement)** เป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะช่วยพัฒนาและส่งเสริมให้ผลลัพธ์ของทางเลือกนั้น ก่อให้เกิดประโยชน์เพิ่มมากขึ้น
- **มาตรการหลีกเลี่ยง (Avoidance)** เป็นการปรับเปลี่ยนแนวทางหรือวิธีการอื่น ๆ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบทางลบจากการดำเนินงานตามทางเลือก
- **มาตรการลดหรือบรรเทา (Mitigation/ Reduction)** เป็นแนวทางหรือวิธีการที่ลดหรือบรรเทาผลกระทบทางลบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามทางเลือกให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

ขั้นตอนที่ ๕ : การรายงานผล SEA เพื่อนำไปใช้ ประโยชน์ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การจัดทำรายงานการศึกษา SEA เป็นการสรุปผลการดำเนินงาน SEA ทุกขั้นตอน เพื่อใช้ในการดำเนินงานและการติดตาม ประเมินผลของแผน และเพื่อสื่อสารต่อประชาชน

รายงาน SEA ที่ดีควรแสดงให้เห็นถึงการเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย และเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ

เมื่อจัดทำรายงาน SEA แล้ว ควรนำไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียและนำกลับมาทบทวนปรับปรุงให้ดีขึ้นอีกครั้ง เพื่อให้ได้รายงานที่มีความสมบูรณ์ น่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับของสาธารณะก่อนนำไปบูรณาการจัดทำร่างแผน ซึ่งบูรณาการกับ SEA ต่อไป

การจัดทำรายงาน SEA ควรมี 2 ฉบับ ประกอบด้วย 1) รายงานวิชาการ และ 2) รายงานฉบับประชาชน

รายงาน SEA ฉบับวิชาการ

บทสรุปผู้บริหาร	
บทที่	บทนำ
1	1.1 หลักการและเหตุผล 1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำ SEA สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ 1.3 พื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ 1.4 กรอบการดำเนินการและวิธีการจัดทำ 1.5 ระยะเวลาการดำเนินการจัดทำ 1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ
บทที่	การกำหนดขอบเขต
2	2.1 การทบทวนและวิเคราะห์แผนและยุทธศาสตร์และข้อมูลที่เกี่ยวข้องและการระบุประเด็นสำคัญในการจัดทำ SEA ของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ 2.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ 2.3 การวิเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าหมายการพัฒนา วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัด 2.4 การประเมินข้อมูลฐาน

บทที่	การพัฒนาและการประเมินทางเลือก
3	3.1 การพัฒนาทางเลือกของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ 3.1 การประเมินทางเลือกของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
บทที่	การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน
4	
บทที่	การมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA ของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
5	5.1 หลักการและเหตุผล 5.2 วัตถุประสงค์ 5.3 ขั้นตอนการดำเนินงาน 5.4 ผลการดำเนินการงานการมีส่วนร่วม 5.5 สรุปผลการดำเนินงาน
บทที่	บทสรุปและข้อเสนอแนะ (เชิงนโยบาย)
6	
บรรณานุกรม/ เอกสารอ้างอิง	

44

รายงาน SEA ฉบับประชาชน

รายงานฉบับประชาชนใช้สื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้ข้อมูล และชี้แจงผลของการจัดทำ SEA ซึ่งองค์ประกอบและเนื้อหาของ รายงานมีประเด็นสำคัญที่คล้ายกับรายงานวิชาการ แต่เน้นสรุป ประเด็นสำคัญที่ได้จากการจัดทำ SEA และผลจากการมีส่วนร่วม โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย สามารถสื่อสารไปยังกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียได้ อย่างครอบคลุม ครบถ้วนทุกประเด็น

บทสรุปสำหรับประชาชน

บทที่ 1

ให้ข้อมูลสรุปโดยสังเขปเรื่องวัตถุประสงค์ พื้นที่ศึกษา ระยะเวลา วิธีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และผลที่คาดว่าจะได้รับ โดยแสดงเป็นแผนที่ รูปภาพ หรือแผนผังที่เข้าใจง่าย สั้นกระชับ

บทที่ 2

ชี้แจงกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการจัดทำ SEA ของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ การกำหนดขอบเขต การพัฒนาและการประเมินทางเลือก การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน โดยแสดงเป็นกล่องข้อความ แผนภูมิ และรูปภาพประกอบ

บทที่ 3

แจ้งให้ทราบว่า ทางเลือกที่เหมาะสมจากผลการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นอย่างไร ข้อดีและข้อควรคำนึงถึง พร้อมกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการได้มาซึ่งทางเลือกที่เหมาะสมและมาตรการเพื่อความยั่งยืนโดยสังเขปและไม่ใช้คำที่เป็นเทคนิคและวิชาการมากเกินไป

บทที่ 4

แจ้งโอกาสการมีส่วนร่วมในการติดตามผลการนำทางเลือกที่เหมาะสมและมาตรการต่าง ๆ ไปใช้ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงแจ้งบทบาทของผู้มีส่วนได้เสียหลังจากการจัดทำ SEA โดยสังเขปพร้อมระยะเวลาให้เข้าใจชัดเจน

ขั้นตอนที่ 6 : การบูรณาการผล SEA กับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เป้าหมายของการใช้ SEA สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ คือการนำผลลัพธ์ของกระบวนการ SEA ผนวกเข้ากับแผนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น และขับเคลื่อนการใช้ SEA สู่การสนับสนุนให้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบรรลุการพัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืน ดังนั้นขั้นตอนสุดท้ายนี้ จึงมีความสำคัญต่อสัมฤทธิ์ผลของการใช้ SEA ดังนั้นการบูรณาการ SEA กับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ จึงต้องกำหนดวิธีการและแนวทางการบูรณาการ

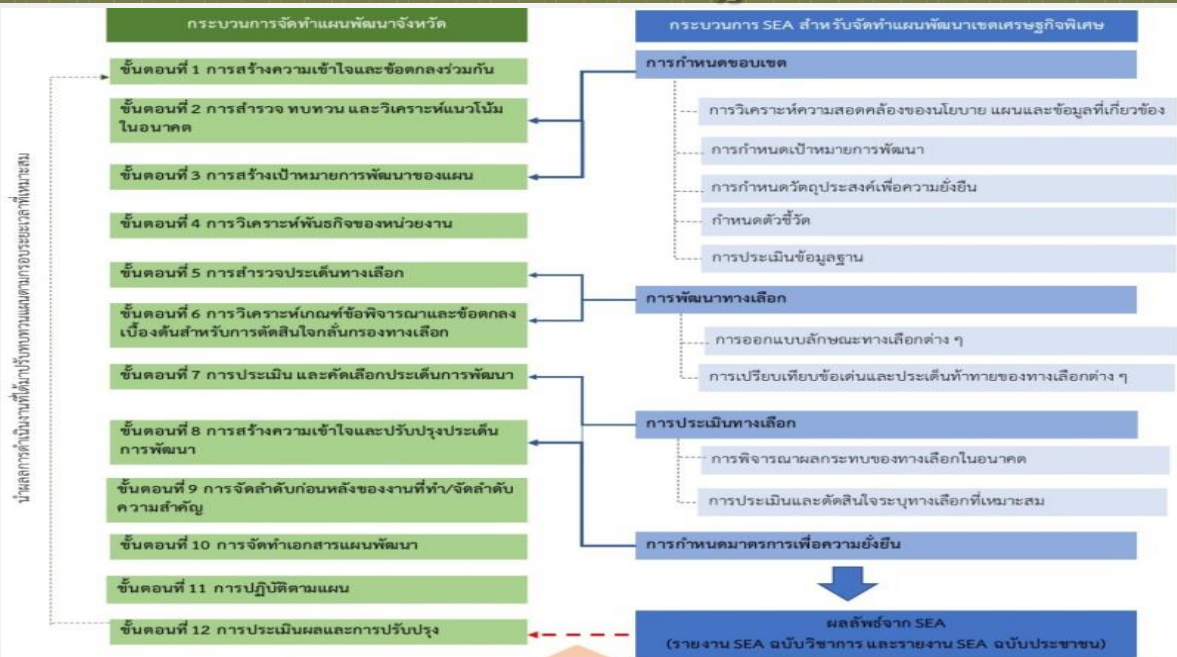
1

ขั้นตอน กระบวนการ
และผลลัพธ์ของ SEA
และการพัฒนาเขต
เศรษฐกิจพิเศษ

2

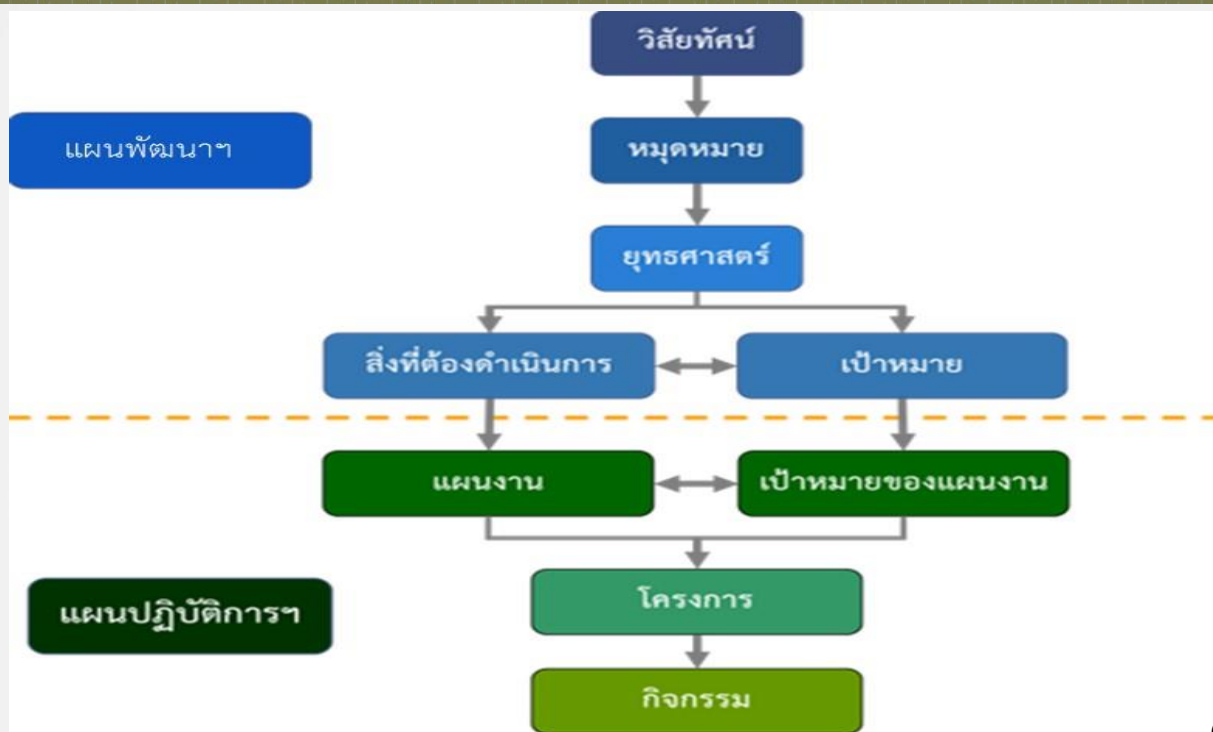
การขับเคลื่อนการ
พัฒนาเขตเศรษฐกิจ
พิเศษไปสู่การปฏิบัติ

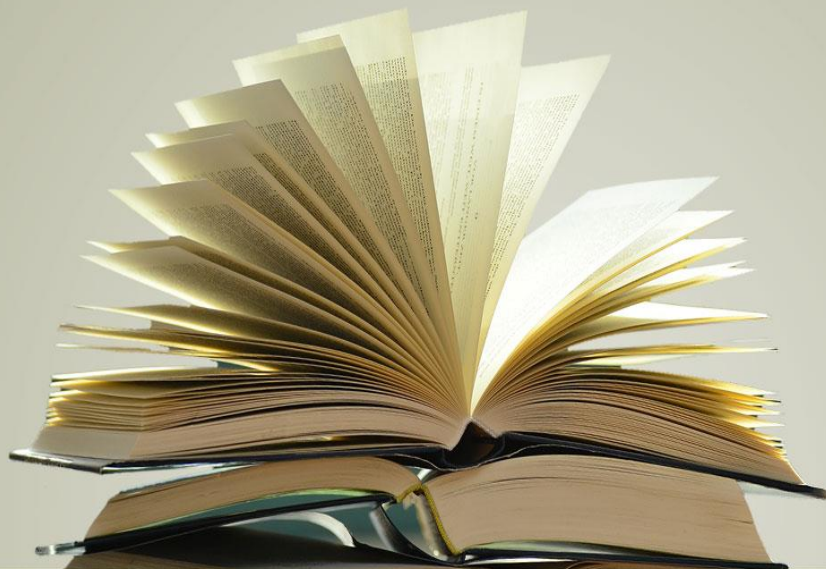
ขั้นตอน กระบวนการและผลลัพธ์ของ SEA และ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

*กรณีทบทวนแผนเดิม ให้นำผลลัพธ์
ไปผนวกรวมกับผลการประเมินการดำเนินงาน
ประจำปี (หรือตามระยะเวลาที่กำหนด)

การขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรธุรกิจพิเศษสู่การปฏิบัติ

บทสรุป

สรุปตัวอย่างวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอน SEA

สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ขั้นตอนการใช้ SEA	วิธีการ/เทคนิคที่ใช้ (ตัวอย่าง)	ผลผลิตที่ได้จากการใช้วิธีการ/เทคนิค
ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดขอบเขตการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ		
1.1 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบาย แผน และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	- Compatibility Analysis (การวิเคราะห์ความสอดคล้อง)	การประเมินให้ทราบระดับของความเหมาะสมของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ กับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนต่างๆ ทั้งในระดับที่เหนือกว่า เท่ากัน หรือต่ำกว่า
1.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย	- Stakeholder Quadrant (แผนที่ระบุบทบาทความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย) - Pyramid of Stakeholders Mapping (แผนที่พีระมิดระดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย) - Identification of Participation Level for Stakeholders (การระบุระดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย) - Stakeholder mapping diagram for communication action (ไดอะแกรมระบุประโยชน์และผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสีย)	ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง โดยอ้อมมีใครบ้าง ใครเป็นผู้แทน และลำดับความสำคัญของตัวแทนของผู้มีส่วนได้เสียที่มีบทบาทต่าง ๆ ได้รับประโยชน์และเกี่ยวข้องได้รับผลกระทบ การระบุวิธีที่จะใช้ในการสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียที่มีความสำคัญแตกต่างกัน แผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม ที่ระบุว่าจะใช้วิธีการสื่อสารอะไร เมื่อไร และในขั้นตอนไหน ตลอดจนกระบวนการศึกษา SEA และการจัดทำแผนการพัฒนา ตามขอบเขตเชิงพื้นที่และเวลา

สรุปตัวอย่างวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอน SEA

สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ขั้นตอนการใช้ SEA	วิธีการ/เทคนิคที่ใช้ (ตัวอย่าง)	ผลผลิตที่ได้จากการใช้วิธีการ/เทคนิค
ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดขอบเขตการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ		
1.3 การวางแผนการพัฒนา	Stakeholder participation workshop (การประชุมเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้เสีย)	การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาของเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย
1.4 การวิเคราะห์และบ่งชี้ประเด็นการพัฒนาและวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน	Stakeholder participation workshop (การประชุมเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้เสีย) - In-Depth Interview (การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียเชิงลึก) - Role-Play (การสมมุติบทบาทเป็นผู้มีส่วนได้เสีย) - Content Analysis (การวิเคราะห์ประเด็นเนื้อหา) - Strategic Issues Synthesis (การวิเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์)	การวิเคราะห์และกำหนดประเด็นการพัฒนาของเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย การประมวลผลข้อมูลและสังเคราะห์ประเด็นการพัฒนาของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ภายใต้กรอบของเป้าหมายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ การระบุและวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและความคาดหวังจากผู้มีส่วนได้เสียต่อแผนการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ การหาสาเหตุต้นตอของปัญหาและโอกาสในการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ การวิเคราะห์บ่งชี้ประเด็นการพัฒนาหรือประเด็นยุทธศาสตร์ของแผนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ใช้ในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาและตัวชี้วัด

สรุปตัวอย่างวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอน SEA

สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ขั้นตอนการใช้ SEA	วิธีการ/เทคนิคที่ใช้ (ตัวอย่าง)	ผลผลิตที่ได้จากการใช้วิธีการ/เทคนิค
ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดขอบเขตการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ		
1.5 การกำหนดตัวชี้วัด	- Indicator verification (การตรวจสอบความใช้ได้ของตัวชี้วัด)	การระบุตัวชี้วัดทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพสำหรับสภาพหรือสภาวะของประเด็นการพัฒนาที่กำหนดขึ้น และพิจารณาความเหมาะสม ความครอบคลุม ความสอดคล้อง ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และการใช้ในการติดตามตรวจสอบ
1.6 การประเมินข้อมูลฐาน	Trend Analysis (การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง)	ความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัดประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ จากอดีตจนถึงปัจจุบันและทราบทิศทางและระดับความรวดเร็วหรือชะลอการเปลี่ยนแปลงของประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งในทางบวกและลบ

สรุปตัวอย่างวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอน SEA

สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ขั้นตอนการใช้ SEA	วิธีการ/เทคนิคที่ใช้ (ตัวอย่าง)	ผลผลิตที่ได้จากการใช้วิธีการ/เทคนิค
ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดขอบเขตการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ		
1.5 การกำหนดตัวชี้วัด	- Indicator verification (การตรวจสอบความใช้ได้ของตัวชี้วัด)	การระบุตัวชี้วัดทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพสำหรับสภาพหรือสถานะของประเด็นการพัฒนาที่กำหนดขึ้น และพิจารณาความเหมาะสม ความครอบคลุม ความสอดคล้อง ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และการใช้ในการติดตามตรวจสอบ
1.6 การประเมินข้อมูลฐาน	Trend Analysis (การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง)	ความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัดประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ จากอดีตจนถึงปัจจุบันและทราบทิศทางและระดับความเร็วหรือชะลอการเปลี่ยนแปลงของประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งในทางบวกและลบ

สรุปตัวอย่างวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอน SEA

สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ขั้นตอนการใช้ SEA	วิธีการ/เทคนิคที่ใช้ (ตัวอย่าง)	ผลผลิตที่ได้จากการใช้วิธีการ/เทคนิค
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาทางเลือกการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ		
	- Strategic Action Analysis (การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาของทางเลือก) - Checklist of alternative suitability (รายการตรวจสอบความเหมาะสมของทางเลือก)	การออกแบบทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ และทางเลือกสภาพตามปกติ ซึ่งแสดงลักษณะและผลกระทบที่มีต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาและวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืนของการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ

สรุปตัวอย่างวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอน SEA

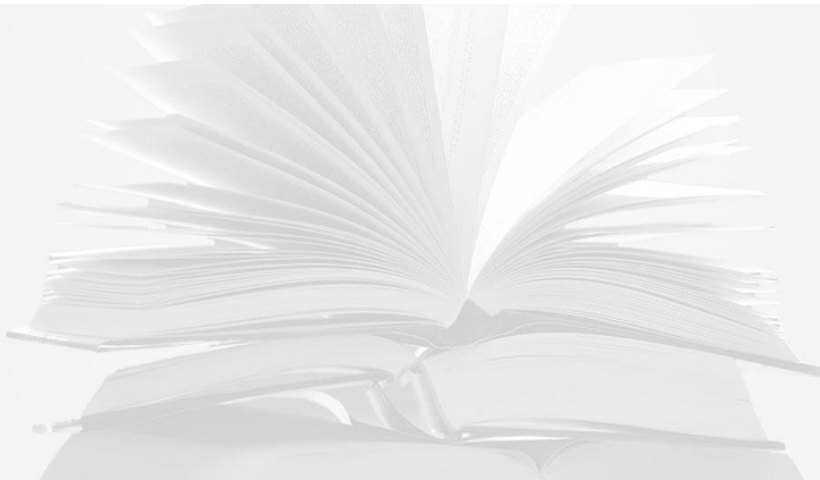
สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ขั้นตอนการใช้ SEA	วิธีการ/เทคนิคที่ใช้ (ตัวอย่าง)	ผลผลิตที่ได้จากการใช้วิธีการ/เทคนิค
ขั้นตอนที่ 3 การประเมินทางเลือกการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ		
3.1 การพิจารณาผลกระทบของทางเลือกในอนาคต	- Scenarios Analysis (การวิเคราะห์คาดการณ์ภาพอนาคต)	การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัด จากอดีต ปัจจุบัน และการคาดการณ์ภาพอนาคตของทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ เปรียบเทียบกับสภาพตามปกติ
3.2 การประเมินตัดสินใจทางเลือกที่เหมาะสม	- Rating and Ranking of Alternatives (การจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกต่าง ๆ) - Comparison matrix for positive and negative impacts (เมทริกซ์เปรียบเทียบผลกระทบทางบวกและทางลบของทางเลือกต่าง ๆ) - Multiple Criteria Analysis (การวิเคราะห์เกณฑ์หลากหลายทาง เพื่อประเมินทางเลือก)	ผลกระทบทางบวกและทางลบทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และผลการประเมินทางเลือกต่าง ๆ และทางเลือกที่เหมาะสม

สรุปตัวอย่างวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในขั้นตอน SEA

สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

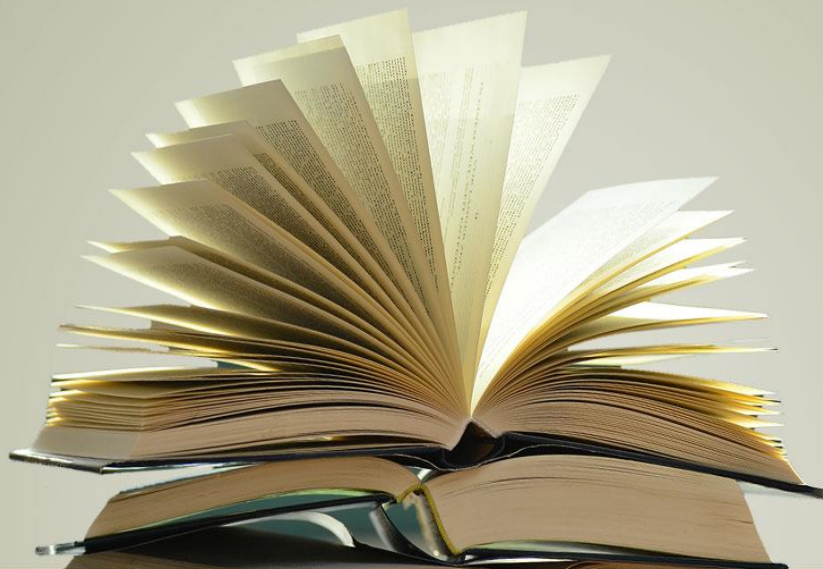
ขั้นตอนการใช้ SEA	วิธีการ/เทคนิคที่ใช้ (ตัวอย่าง)	ผลผลิตที่ได้จากการใช้วิธีการ/เทคนิค
ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ		
4.1 มาตรการสนับสนุน ทางเลือกที่เหมาะสม	- Brainstorming with stakeholders (การระดมความคิดเห็นร่วมกับผู้มีส่วนได้เสีย)	มาตรการส่งเสริม มาตรการลดผลกระทบ และมาตรการหลีกเลี่ยงผลกระทบ

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสียของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
1. การกำหนดขอบเขต		
(1) การทบทวนและวิเคราะห์นโยบาย แผน แผนงาน กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และการระบุประเด็นสำคัญของการจัดทำ SEA	ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	แบบสอบถาม
	หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน	การสัมภาษณ์
	นักการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	
	ตัวแทนผู้ประกอบการอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ หัวหน้าส่วนราชการสูงสุดหรือผู้ได้รับมอบหมายที่มีอำนาจในการตัดสินใจ	
	หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การประชุมเชิงปฏิบัติการ

กระบวนการมีส่วนร่วมใน SEA เชิงประยุกต์
สำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

การมีส่วนร่วมใน SEA เชิงประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

แนวทางการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารและการมีส่วนร่วมสำหรับการจัดทำ SEA

ในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารและการมีส่วนร่วมสำหรับ SEA ในการจัดทำแผนพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยการกำหนดกลุ่มเป้าหมายและผู้มีส่วนได้เสีย ควรพิจารณาคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนของ SEA ที่มุ่งประชาสัมพันธ์ สื่อสารข้อมูลให้กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนทั้งในพื้นที่เป้าหมายของแผนพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งผู้มีส่วนได้เสียที่มีความเกี่ยวข้องที่อยู่ภายนอกพื้นที่เป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ได้รับทราบ ก่อเกิดความเข้าใจในข้อมูลอย่างทั่วถึงและสามารถมีบทบาทในการให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน SEA ในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียของแผนพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

แนวทางการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

แผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
แบ่งออกเป็น 3 ระดับ

ระดับการให้ข้อมูล
อย่างต่อเนื่อง

ระดับการปรึกษาหารือ

ระดับการร่วมตัดสินใจ

แผนการดำเนินงานเป็น 3 แผน

แผนการเตรียมความพร้อมด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

แผนการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ และการสร้างการรับรู้

แผนการประชุมรับฟังความคิดเห็น

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสียของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
1. การกำหนดขอบเขต		
(2) การจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม	หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาสังคมและอาสาสมัครเพื่อสังคมในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา องค์กรอิสระไม่หวังผลกำไรซึ่งทำงานในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสียของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
1. การกำหนดขอบเขต		
(3) การวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายการพัฒนา ประเด็นการพัฒนา วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัด	ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่การศึกษา	แบบสอบถาม
	นักวิชาการและสถาบันการศึกษาที่มีความสนใจในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่การศึกษา	การสัมภาษณ์
	ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาสังคมและอาสาสมัครเพื่อสังคมในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่การศึกษา	การสนทนากลุ่ม
	องค์กรอิสระไม่หวังผลกำไรซึ่งทำงานในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่การศึกษา	
	ตัวแทนผู้ประกอบการอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา นักการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่การศึกษา ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่การศึกษา ตัวแทนผู้ประกอบการอาชีพที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ	การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสียของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
1. การกำหนดขอบเขต		
(4) การประเมินข้อมูลฐาน	- ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	แบบสอบถาม
	- หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสัมภาษณ์
	- นักวิชาการและสถาบันการศึกษาที่มีความสนใจในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	
	- ตัวแทนผู้ประกอบการที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ	การสนทนากลุ่ม
	- เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	
	- หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน	การประชุมเชิงปฏิบัติการ
	- ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	
	- หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสียของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
1. การกำหนดขอบเขต		
(5) การรายงานการกำหนดขอบเขต	- หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน - ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่การศึกษา - ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่การศึกษา - หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่การศึกษา - ตัวแทนผู้ประกอบการที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ - เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่การศึกษา - ผู้กำหนดหรือผู้อนุมัติแผน หรือแผนงาน ผู้จัดสรรงบประมาณ - หัวหน้าส่วนราชการสูงสุดหรือผู้ได้รับมอบหมายที่มีอำนาจในการตัดสินใจ - นักวิชาการและสถาบันการศึกษาที่มีความสนใจในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่การศึกษา	การประชุมรับฟังความคิดเห็น

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสียของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
2. การพัฒนาทางเลือก		
(1) การพัฒนาทางเลือก	- ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	แบบสอบถาม
	- นักการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสัมภาษณ์
	- ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาสังคมและอาสาสมัครเพื่อสังคมในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสนทนากลุ่ม
	- องค์กรอิสระไม่หวังผลกำไรซึ่งทำงานในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	
	- ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การประชุมเชิงปฏิบัติการ
	- หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	
	- ตัวแทนผู้ประกอบการที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ	
	- เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสียของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
2. การพัฒนาทางเลือก		
(1) การพัฒนาทางเลือก	หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน ผู้กำหนดหรือผู้อนุมัติแผน หรือแผนงาน ผู้จัดสรรงบประมาณ หัวหน้าส่วนราชการสูงสุดหรือผู้ได้รับมอบหมายที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา ตัวแทนผู้ประกอบการที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การประชุมรับฟังความคิดเห็น

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสียของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
2. การพัฒนาทางเลือก		
2. การประเมินทางเลือก	- ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	แบบสอบถาม
	- นักการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสัมภาษณ์
	- นักวิชาการและสถาบันการศึกษาที่มีความสนใจในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	
	- ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาสังคมและอาสาสมัครเพื่อสังคมใน พื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสนทนากลุ่ม
	- องค์กรอิสระไม่หวังผลกำไรซึ่งทำงานในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	
	- หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน	การประชุมเชิงปฏิบัติการ
	- ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิดที่มีอิทธิพลในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	
	- หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	
	- ตัวแทนผู้ประกอบการซึ่งอาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ	
	- เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	

ตัวอย่างการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสียของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
4. การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน		
	– ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	แบบสอบถาม
	– นักการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสัมภาษณ์
	– นักวิชาการและสถาบันการศึกษาที่มีความสนใจในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	
	– ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาสังคมและอาสาสมัครเพื่อสังคมในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การสนทนากลุ่ม
	– องค์กรอิสระไม่หวังผลกำไรซึ่งทำงานในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	
	– หน่วยงานเจ้าของแผน หรือแผนงาน – ผู้กำหนดหรือผู้อนุมัติแผน หรือแผนงาน ผู้จัดสรรงบประมาณ – หัวหน้าส่วนราชการสูงสุดหรือผู้ได้รับมอบหมายที่มีอำนาจในการตัดสินใจ – ตัวแทนผู้ประกอบการที่อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ – เอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา	การประชุมเชิงปฏิบัติการ

การบูรณาการผล SEA กับแผนพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
ประเด็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ

1) การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

2) การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้

3) การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

การทบทวนและการวิเคราะห์ในขั้นตอน
การจัดทำ SEA ทั้ง 4 ขั้นตอน

1) การกลั่นกรองและการเตรียมการ

2) การกำหนดขอบเขต

3) การพัฒนาและประเมินทางเลือก

4) การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

การขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ

แนวทางการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ

1) ปัจเจกบุคคล (individual)

2) องค์กรประสาน (node)

3) เครือข่าย (network) ที่มีการเชื่อมโยงของคน
กลุ่มของคน กลุ่มองค์กร หรือเครือข่ายที่สมัครใจใน
พื้นที่หรือตามประเด็นปัญหาและประเด็นการพัฒนา
ที่สนใจ

การติดตามตรวจสอบและประเมินผล
ความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผน

การประเมิน (Assessment criteria)

ตัวชี้วัด (Indicator)

การจัดทำรายงาน SEA

กับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1

การจัดทำรายงานการกลั่นกรอง

2

การจัดทำรายงานการกำหนดขอบเขต

การจัดทำรายงาน SEA

3

การควบคุมคุณภาพรายงาน SEA

4

อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ต่อร่างคู่มือ SEA เชิงประยุกต์สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ประเด็นที่ 1

การใช้กระบวนการ SEA
ในการสนับสนุนการ
ขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจ
พิเศษ

ประเด็นที่ 2

การนำคู่มือ SEA เชิงประยุกต์
สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษไป
ปรับใช้ในการจัดทำ
แผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นที่ 3

การพัฒนา คู่มือ SEA
เชิงประยุกต์ สำหรับเขต
เศรษฐกิจพิเศษเพื่อจัดทำ
แผนพัฒนาเชิงพื้นที่ ที่มี
เป้าหมายการพัฒนาด้าน
เศรษฐกิจ